

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania S.N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu

o wysokość świadczenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 16 grudnia 2025 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 4 lipca 2024 r., sygn. akt III AUa 1418/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od S.N. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Sosnowcu kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami z art. 98 § 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

[I.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 lipca 2024 r., III AUa 1418/22, Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 27 maja 2022 r., X U 591/22 oddalającego odwołanie S.N. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu z 17 lutego 2022 r. przyznającej ubezpieczonej prawo do renty rodzinnej od 12 grudnia 2021 r.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku ubezpieczona zarzuciła naruszenie art. 73 ust. 1 i 2 oraz art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła potrzebą wykładni przepisów prawnych w zakresie ustalenia czy podstawą obliczania renty rodzinnej w sytuacji pobierania przez zmarłego renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy jest renta wyliczana na podstawie ogólnego stanu zdrowia czy renta z tytułu całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy.

Wskazała ponadto, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, albowiem zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego został wydany niezgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyrokach z dnia 23 maja 2024 r. o sygnaturze akt I USKP 2/22 i z dnia 13 lutego 2024 r. o sygnaturze akt I USK 110/23.

Skarżąca wskazała także, że w jej ocenie skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na uwadze, w przypadku uznania, że podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona, skarżąca wniosła o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 27 maja 2022 r. poprzez przyznanie odwołującej renty rodzinnej w wysokości obliczonej na podstawie wysokości renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 lipca 2024 r. i poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 27 maja 2022 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania do Sądu pierwszej instancji, a ponadto o zasądzenie od organu na rzecz odwołującej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; a w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o oddalenie skargi kasacyjnej w całości z uwagi na jej oczywistą bezzasadność oraz orzeczenie o obowiązku zwrotu na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Strona wnosząca skargę kasacyjną, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. określającym wymogi formalne tego środka prawnego, powinna sformułować w niej wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zaś wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W przypadku powołania się na art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący ma obowiązek nie tylko określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Konieczne jest opisanie wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia sądów, przy czym musi

wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo że wykładnia dokonana przez sąd drugiej instancji jest sprzeczna z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124; z 24 października 2012 r., III CSK 18/12, LEX nr 1375408; z 4 kwietnia 2012 r., III SK 39/11, LEX nr 1170697, K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Wyd. 11, Warszawa 2022).

Ustosunkowując się natomiast do przywołanej przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy stwierdzić, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego przesłanka ta wynika zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 Nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 Nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 Nr 6, poz. 100, czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Przy czym przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 Nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Skarżący musi więc wykazać, że następstwa

wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), że kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436) oraz wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy i przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone. A zatem, skoro uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odwołujące się do przyczyny określonej w art. 3989 § 1 pkt 4 k.p.c., powinno koncentrować się na wykazaniu "oczywistości" zasadności skargi, to nie może sprowadzać się do odwołania się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych bądź też do ich powtórzenia choćby nawet w zmodyfikowanej formie, ani być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, LEX nr 2500419).

Skarżąca nie zdołała wykazać tak rozumianych przesłanek przedsądu.

Strona skarżąca w krótkim i niewystarczającym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie wskazała, żadnych przepisów prawnych, które w jej ocenie wymagają dokonania wykładni. Nie wskazała także żadnych argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych w kwestii powoływanego zagadnienia oraz nie wskazała w tym temacie własnego stanowiska. Przedmiotowe uzasadnienie nie zawiera niezbędnej jurydycznej argumentacji dającej podstawy do przyjęcia, że możliwa jest rozbieżna ocena powołanych zagadnień (zob. postanowienie SN z 11 czerwca 2019 r., V CSK 607/18). Niewystarczające jest przy tym powoływanie się (tym bardziej w sposób ogólny) na orzecznictwo Sądu Najwyższego w innych podobnych sprawach.

Poza hasłowym powołaniem się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżąca nie tylko nie przytoczyła, żadnych przepisów, które miały by świadczyć o kwalifikowanym charakterze naruszeń, ale też nie poparła tego twierdzenia stosowną argumentacją.

Powyższe nie pozwala na przyjęcie skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ i 108 k.p.c. w zw. z art. 398²¹k.p.c.

[l.T.]

[a.ł.]